

Provinciale Staten Zeeland, commissie Ruimte
provincie@zeeland.nl, iam.curfs@zeeland.nl

HANSWEERT, 29 februari 2024

Ons kenmerk: SGW-2024005

Betreft: Inspreken / PFAS in Zeeuwse groenten & fruit

Geachte voorzitter en leden van de commissie Ruimte,

Hierbij uit Stichting Gezond Water haar bezorgdheid over de toename van PFAS in Zeeland. PFAS hoopt zich op in vissen, schelpdieren en zeegroente in de Westerschelde. Zeeland wordt steeds minder leefbaar.

- PFAS vervuult de Westerschelde dijken en het achterland. Onderzoek van de VU in 2022 bevestigt dat seaspray mogelijk is. En inderdaad PFAS is gemeten bij graafwerkzaamheden voor de Dijkversterking van Hansweert. De bodemkwaliteitskaart (2022) geeft verhoogde PFAS waarden in de buitenzijde dijk en in mindere mate in de binnenzijde maar nog steeds aanwezig in de aanliggende landbodem. Gesuggereerd wordt dat PFAS met name via depositie door de lucht in de bodem terecht komt.
- PFAS verontreiniging is 2 nov 2023 bevestigd voor 5 moestuinen en 4 natuurgebieden in de Gemeente Reimerswaal met hoogste waarden in Hansweert en Kruidingen dicht achter de Westerscheldedijk. Op de voorlichtingsbijeenkomst werd gezegd dat waarschijnlijk heel de gemeente een gemiddeld niveau van 5.2 µgram PFAS/kg droge stof bevat in de bodem. Geadviseerd werd minder vaak uit eigen tuin te eten. Een van de moestuiniers heeft op eigen initiatief bloed laten meten via het ADZ (lab Antwerpen): 6,8 µg PFOS/liter, dus risico voor de gezondheid. Vele Zeeuwen zijn bezorgd om de streekproducten. Hierbij roept SGW u op te **zorgen voor prioriteit voor het gewasonderzoek in Reimerwaal**.
- PFAS verspreiding gebeurt ook op groente en fruit via beregening van de akkers. In 2022 zijn we 2x getuige geweest van het gebruik van effluent van rioolwaterzuiveringsinstallatie Willem Annapolder in Kapelle voor het beregenen van landbouwgewassen (uien, appels, peren). STOWA in 2021 zegt dat PFAS niet verwijderd wordt door zuivering en aanwezig blijft in effluent. Handhavingsverzoeken van SGW bij de Provincie, RUD, NVWA en Rijkswaterstaat zijn echter afgewezen omdat er geen wetgeving is. Hierbij roept SGW u op **het gebruik van effluent voor beregening van groente en fruit in Zeeland te verbieden**.
- PFAS is als hulpstof in gewasbeschermingsmiddelen aanwezig, "fluor-pesticiden" (FD en Trouw, 2024). Hoewel misschien sneller afbreekbaar, verhoogt het de totale PFAS belasting voor groente en fruit in Zeeland. Hierbij roept SGW u op **alleen natuurlijke gewasbescherming toe te staan in Zeeland**.

SGW bedankt de Provincie Zeeland voor het RIVM onderzoek dat nu loopt. Het resultaat van deze nulmeting zal echter pas in 2026 tot handelen leiden. Als het PFAS verbod vanuit EU goedgekeurd wordt, zullen bedrijven waarschijnlijk nog tot ongeveer 2037 hebben om alternatieven te zoeken.

Hierbij vragen wij GS om per direct opdracht te geven 1) alle PFAS bronnen te stoppen die de Westerschelde en het achterland vervuilen, 2) in te zetten op ontwikkeling van alternatieven en 3) de vervuilers op te dragen te saneren. Zeeland heeft recht op gezond water en gezonde bodem en lucht!

Bestuur Stichting Gezond Water

Antoinette van Bennekom

Stichting Gezond Water zet zich in om verontreiniging van watersystemen te voorkomen en verminderen.
Doel is het aquatisch milieu te beschermen en nadelige gezondheidseffecten voor de mens en fauna & flora te voorkomen.